

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. balandžio 6 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas) ir Algirdo Taminsko (pranešėjas),
teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **atsakovės A. S.** kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gegužės 5 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo I. P. ieškinį atsakovams A. S., R. U., R. S., R. M., dalyvaujant trečiajam asmeniui ieškovo pusėje A. M. ir trečiajam asmeniui atsakovų pusėje I. P., dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais ir teisiųjų pasekmių taikymo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių asmens, kurio teisių pažeidimas siejamas su apsimestinio sandorio sudarymu, sutartyje kaip vieną iš šalių nurodant kitą nei tikroji sandorio šalis asmenį, teisių gynimą, draudimo piktnaudžiauti savo teise pažeidimą kaip prielaidą teismui atsisakyti ginti subjektinę teisę, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas prašė teismo:
 - 2.1. pripažinti negaliojančia (apsimestine) 2012 m. liepos 13 d. pirkimo–pardavimo sutarties sąlygą, kurioje nurodyta, kad pirkėjas yra atsakovė A. S., ir pirkėju pripažinti ieškovą I. P.;
 - 2.2. pripažinti negaliojančiomis: 1) A. S. ir R. S. 2019 m. gegužės 22 d. sudarytą pirkimo–pardavimo sutartį; 2) A. S. ir R. U. 2019 m. birželio 20 d. sudarytą pirkimo–pardavimo sutartį; 3) A. S. ir R. M. 2019 m. spalio 23 d. sudarytas pirkimo–pardavimo sutartis;
 - 2.3. grąžinti ieškovui nuosavybės negyvenamąsias patalpas;
 - 2.4. netenkinus ieškinio reikalavimo dėl nuosavybės grąžinimo, taikyti alternatyvų ieškovo teisių gynimo būdą ir priteisti ieškovui iš atsakovės A. S. 121 000 Eur nuostolių atlyginimą.
3. Ieškovas nurodė, kad atsakovė A. S. ir trečiasis asmuo A. M. 2012 m. liepos 13 d. sudarė pirkimo–pardavimo sutartį, pagal kurią atsakovė A. S. iš trečiojo asmens A. M. nusipirko negyvenamąsias patalpas, tačiau, sudarant sutartį, atsakovė veikė kaip statytinė, o tikrieji patalpų pirkėjai buvo ieškovas ir jo sutuoktinė – trečiasis asmuo I. P. Tokiu būdu pirkti patalpas ieškovas ir trečiasis asmuo I. P. nusprendė todėl, kad tuo metu ieškovui priklausanti UAB „Benverus“ turėjo finansinių sunkumų (bendrovei buvo kilusi nemokumo grėsmė), t. y. ieškovas bijojo prarasti savo vardu registruotą nekilnojamąjį turtą, todėl patalpos buvo nupirktos atsakovės A. S., kuri yra trečiojo asmens I. P. sesuo, vardu. Atsakovė A. S. patalpų pirkimo procese dalyvavo tik pasirašant sutartį, tačiau visus klausimus, susijusius su patalpų įsigijimu, sprendė ieškovas. Atsakovė A. S. nedalyvavo patalpų padalijimo, pritaikymo ir įrengimo procesuose, nemokėjo mokesčių, susijusių su jų išlaikymu.
4. Ieškovas, atsakovė A. S. ir trečiasis asmuo I. P. buvo susitarę, kad, ieškovui pareikalavus, patalpos jam bus grąžintos. 2019 m. pradžioje ieškovas ir trečiasis asmuo I. P. pradėjo gyventi atskirai, vėliau trečiasis asmuo inicijavo skyrybų procesą. Ieškovui pareikalavus grąžinti patalpas, atsakovė A. S. patalpas pardavė atsakovui R. S., atsakovei R. U. ir atsakovui R. M. Ieškovo vertinimu, atsakovė, nebūdama patalpų savininke, neturėjo teisės jų parduoti.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Vilniaus apygardos teismas 2021 m. birželio 8 d. sprendimu ieškinį tenkino iš dalies:
 - 5.1. pripažino negaliojančia 2012 m. liepos 13 d. pirkimo–pardavimo sutarties, sudarytos atsakovės A. S. ir trečiojo asmens A. M., notarinio registro Nr. 4-1648, sąlygą, kad negyvenamosios patalpos (*duomenys neskelbtini*) pirkėja yra A. S., ir pirkėju pripažino ieškovą I. P.;
 - 5.2. pripažino negaliojančia 2019 m. gegužės 22 d. pirkimo–pardavimo sutartį, sudarytą atsakovės A. S. ir atsakovo R. S. dėl negyvenamosios patalpos (*duomenys neskelbtini*), notarinio registro [Nr. 2-3791](#);
 - 5.3. paliko atsakovui R. S. nuosavybės teisę į negyvenamąją patalpą (*duomenys neskelbtini*);
 - 5.4. pripažino negaliojančia 2019 m. birželio 20 d. pirkimo–pardavimo sutartį, sudarytą atsakovės A. S. ir atsakovės R. U. dėl negyvenamosios patalpos (*duomenys neskelbtini*), notarinio registro Nr. 2-4757;
 - 5.5. paliko atsakovei R. U. nuosavybės teisę į negyvenamąją patalpą (*duomenys neskelbtini*);
 - 5.6. pripažino negaliojančia 2019 m. spalio 23 d. pirkimo–pardavimo sutartį, sudarytą atsakovės A. S. ir atsakovo R. M. dėl negyvenamosios patalpos (*duomenys neskelbtini*), notarinio registro [Nr. 2-8291](#);

- 5.7. paliko atsakovui R. M. nuosavybės teisę į negyvenamąją patalpą (*duomenys neskelbtini*);
- 5.8. pripažino negaliojančia 2019 m. spalio 23 d. pirkimo–pardavimo sutartį, sudarytą atsakovės A. S. ir atsakovo R. M. dėl negyvenamosios patalpos (*duomenys neskelbtini*), notarinio registro Nr. 8287;
- 5.9. paliko atsakovui R. M. nuosavybės teisę į negyvenamąją patalpą (*duomenys neskelbtini*);
- 5.10. priteisė ieškovui iš atsakovės A. S. 78 000 Eur.
6. Teismas nustatė, kad atsakovė A. S. ir D. L. 2012 m. birželio 26 d. sudarė paskolos sutartį, kurios pagrindu D. L. suteikė 75 000 Lt (21 721,50 Eur) paskolą atsakovei. Paskolos sutarties 2 punkte nurodyta, kad visa paskolos suma atsakovei buvo perduota grynaisiais pinigais. Paskolos tikslas – patalpų įsigijimas (paskolos sutarties 5 punktas). Atsakovė A. S. ir A. L. 2012 m. birželio 28 d. sudarė paskolos sutartį, kurios pagrindu A. L. suteikė 70 000 Lt (20 273,40 Eur) paskolą atsakovei. Paskolos sutarties 3 punkte nurodyta, kad visa paskolos suma atsakovei buvo perduota grynaisiais pinigais. Šalys susitarė, kad paskola bus naudojama patalpoms įsigyti (paskolos sutarties 2 punktas).
7. Atsakovė A. S. ir trečiasis asmuo A. M. 2012 m. liepos 13 d. sudarė notarinę pirkimo–pardavimo sutartį, kurios pagrindu atsakovė iš trečiojo asmens A. M. už 160 000 Lt (46 339,20 Eur) nusipirko patalpas.
8. 2018 m. birželio 13 d. patalpos buvo padalytos į keturis atskirus nekilnojamojo turto objektus – patalpą Nr. 1, patalpą Nr. 2, patalpą Nr. 3 ir patalpą Nr. 4. Atsakovė A. S. 2019 m. gegužės 22 d. pirkimo–pardavimo sutartimi pardavė atsakovui R. S. patalpą Nr. 1 už 38 000 Eur. Atsakovė A. S. 2019 m. birželio 20 d. pirkimo–pardavimo sutartimi pardavė atsakovei R. U. patalpą Nr. 2 už 20 000 Eur. Atsakovė A. S. 2019 m. spalio 23 d. pirkimo–pardavimo sutartimi pardavė atsakovui R. M. patalpą Nr. 3 už 40 000 Eur. Atsakovė A. S. 2019 m. spalio 23 d. pirkimo–pardavimo sutartimi pardavė atsakovui R. M. patalpą Nr. 4 už 21 000 Eur.
9. Teismas nurodė, kad ieškovas ir trečiasis asmuo I. P. yra sutuoktiniai, o atsakovė yra trečiojo asmens sesuo. 2019 m. pradžioje ieškovas ir trečiasis asmuo pradėjo gyventi atskirai, o 2019 m. gegužės mėn. trečiasis asmuo teisme pradėjo skyrų procesą.
10. Teismas konstatavo, kad ieškovo nurodytas aplinkybės, jog jis tarėsi dėl patalpų pirkimo, apžiūrėjo patalpas, sumokėjo jų kainą, patvirtina trečiojo asmens A. M. atsiliepime į ieškinį nurodytos aplinkybės ir liudytojo G. O. parodymai teismo posėdžio metu.
11. Trečiasis asmuo A. M., patalpų pardavėja, atsiliepime į ieškinį nurodė, kad patalpos buvo parduotos ieškovui. Patalpų pardavimo klausimus derino ieškovas ir A. M. žentas G. O., pinigai už patalpas buvo gauti iš ieškovo. Atsakovė A. M. matė tik vieną kartą, kai notaro kontoroje buvo pasirašoma sutartis. Pasirašant sutartį taip pat dalyvavo ieškovas ir G. O. A. M. visą laiką manė, kad patalpų pirkėjas yra ieškovas, nes jis derino visus pirkimo klausimus ir sumokėjo pinigus.
12. Liudytojas G. O. 2021 m. gegužės 3 d. teismo posėdyje paaiškino, kad tvarkė patalpų pardavimo klausimus, nes buvo faktinis patalpų savininkas. Patalpų pirkėjas buvo ieškovas. Ieškovas patalpas apžiūrėjo, dalimis grynaisiais pinigais sumokėjo liudytojui patalpų kainą. Sutartis buvo sudaryta po to, kai buvo sumokėta visa patalpų kaina. Nei atsakovės, nei trečiojo asmens liudytojas nežino, greičiausiai viena iš jų yra moteris, kuri pasirašė sutartį. Kieno vardu bus perkamos patalpos, sprendė ieškovas. Nors liudytojas G. O. nurodė, kad vieną kartą į patalpas ieškovas buvo atvykęs su dviem moterimis, tačiau apie jokių aktyvius tų moterų ar vienos iš jų veiksmus apžiūrint patalpas, teiraujantis dėl patalpų kainos ar kitų aplinkybių, iš kurių būtų galima spręsti, kad buvo dominasi patalpomis, galimybę jas įsigyti, liudytojas nenurodė.
13. Teismas, vertindamas atsakovės nurodytą patalpų įsigijimo tikslą – investicijai, pažymėjo, kad atsakovė patalpų įsigijimo metu neturėjo nei verslo, nei sandorių su nekilnojamoju turto, nei investavimo patirties, nei pakankamai lėšų, kurios galėtų būti skirtos investuoti, – atsakovė paaiškino, kad patalpų kainai sumokėti pasiskolino 145 000 Lt (41 994,90 Eur). Atsakovė nepateikė jokių konkrečių paaiškinimų, kur ir kaip greitai ketino uždirbti įsigijusi apleistas, be remonto netinkančias naudoti patalpas. Teismas nusprendė, kad atsakovės pateiktos 2012 m. birželio 26 d. ir 2012 m. birželio 28 d. paskolos sutartys ir pakvitavimai apie paskolų grąžinimą nevertinami kaip patikimi įrodymai, nes paskolų suteikimą ir grąžinimą patvirtina tik atsakovės ir paskolos sutartyse paskolos davėjais nurodytų asmenų, pagal atsakovės paaiškinimus, gerų atsakovės pažįstamų, pasirašyti dokumentai. Byloje nėra jokių kitų paskolų suteikimo ar grąžinimo faktų patvirtinančių įrodymų – pinigų pagal paskolos sutartis mokėjimo pavedimų, paskolų gavimo, suteikimo faktų deklaravimo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje, kt.
14. Teismas nurodė, kad ieškovas iki sutarties sudarymo ir sutarties sudarymo metu buvo UAB „Bemverus“ akcininkas ir vadovas, užsiėmė automobilių pirkimu ir pardavimu (VI „Regitra“ 2021 m. vasario 9 d. išrašas), nekilnojamojo turto sandoriais (VI Registrų centro 2020 m. sausio 2 d. išrašas). Pajamas iš automobilių pirkimo ir pardavimo bei iš nekilnojamojo turto nuomos ieškovas nurodė kaip patalpų kainos sumokėjimo šaltinį.
15. Ieškovas paaiškino patalpų nuosavybės teisės registravimo atsakovės vardu priežastis – bloga finansinė UAB „Bemverus“ padėtis, galimo išieškojimo iš ieškovui priklausančio turto vengimas, ieškovo nuosavybės teise įregistruoto nekilnojamojo turto objektų skaičiaus mažinimas. Turto nuosavybės teisės registravimas kito asmens vardu nėra išskirtinis veiksmas. Šiuo atveju patalpos buvo registruotos artimo asmens – ieškovo sutuoktinės sesers – vardu, esant geriems visų šių asmenų tarpusavio santykiams, taip sumažinant ginčų dėl patalpų naudojimo ir vėlesnio registravimo ieškovo vardu galimybę. Trečiasis asmuo teigė, kad ieškovas nekilnojamojo turto objektus yra registravęs ir savo sesers vardu. Tai pripažino ir ieškovas, nurodydamas, kad vėliau turtais jam buvo grąžintas. Šią aplinkybę iš dalies patvirtina ieškovo pateiktas 2010 m. birželio 9 d. dovanojimo sutartis, kuria ieškovo sesuo padovanojo ieškovui tris nekilnojamojo turto objektus. Taigi, ieškovo ir trečiojo asmens šeimoje buvo nusistovėjusi praktika registruoti nekilnojamąjį turtą kitų asmenų vardu.
16. Ieškovas išsamiai paaiškino, kokių tikslų įsigijo patalpas, kaip ketino jas panaudoti: pradinis tikslas buvo patalpose prekiauti mediniais baldais iš Azijos, vėliau – patalpas nuomoti pobūviams, įrengti jose grožio saloną, pirtį. Įsigijęs patalpas, ieškovas pakeitė įėjimo durų spynas, langus, pagal tuo metu esamus patalpų panaudojimo tikslus formavo patalpose grindis, sienas. 2014 m. ieškovas įsigijo namą, todėl patalpų vystymo projektas dėl lėšų stygiaus kurį laiką buvo atidėtas. 2016 m. ieškovas nusprendė patalpas padalyti į keturis atskirus nekilnojamojo turto objektus, juos įrengti ir nuomoti kaip butus ar komercines patalpas arba parduoti.
17. Ieškovas išsamiai paaiškino, kokių eiliškumu ir kokie patalpų remonto, padalijimo ir įrengimo darbai buvo atlikti, kas ir kaip už juos atsiskaitė, nurodė darbus atlikusius asmenis ir įmones, jų duomenis. 2021 m. gegužės 3 d. teismo posėdyje liudytojai patvirtino, kad ieškovo užsakymu jie patalpose mūrį ir tinkavo pertvaras, klijavo plyteles, darbams atlikti reikalingas medžiagas pirkė ieškovas, ieškovas taip pat sumokėjo liudytojams už darbus.
18. Atsakovė tik 2021 m. balandžio 7 d. teismo posėdyje bendrais bruožais nurodė, kokie darbai patalpose buvo atlikti, negalėjo įvardyti asmenų, kurie šiuos darbus atliko, teigdama, kad darbininkus rado pagal skelbimus internete, o dalį darbininkų rekomendavo pažįstamas nekilnojamojo turto brokeris E. M. Į konkrečius klausimus apie patalpų remonto ir įrengimo darbus atsakovė negalėjo atsakyti, teigdama, kad neišmano techninių dalykų.
19. Teismo vertinimu, sprendžiant, kas buvo faktinis patalpų savininkas, reikšmingi yra veiksmai, atlikti iki 2019 m. pradžios, kai ieškovo ir trečiojo asmens santykiai faktiškai nutrūko ir ieškovas buvo nušalintas nuo klausimų, susijusių su patalpomis. Todėl atsakovės paaiškinimai ir pateikti įrodymai, pagrindžiantys atsakovės dalyvavimą nuo 2019 m. pradžios atliekant patalpų įrengimo, remonto darbus, patalpas nuomojant, nėra reikšmingi.
20. Atsakovė pateikė įrodymus, kad oficialūs dokumentai, susiję su patalpų padalijimo į keturis atskirus nekilnojamojo turto objektus projekto parengimu, naujai suformuotų objektų kadastrinių matavimų atlikimu, šių objektų įregistravimu Nekilnojamojo turto registre ir

atliktų darbų apmokėjimu (sutartys, pažymos, sąskaitos), buvo sudaryti ar išrašyti atsakovės vardu. Tai savaime nepatvirtina, kad atsakovė realiai vykdė patalpų savininko teises ir pareigas. Atsakovė Nekilnojamojo turto registre buvo įregistruota kaip patalpų savininkė, todėl ir buvo nurodyta atitinkamų sutarčių šalimi, taip pat atsakovės vardu buvo išrašytos sąskaitos, pateiktos pažymos. Tas pats taikoma ir atsakovės pateiktoms sutartims, sudarytoms atsakovės vardu dėl elektros energijos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo patalpoms, paslaugas patalpoms teikiančių įmonių sąskaitoms, raginimams sumokėti už paslaugas, išrašytoms ir siųstoms atsakovės vardu, su nekilnojamojo turto mokesčių susijusiems dokumentams.

21. Liudytojų I. P., A. B., D. V., E. M. paaiškinimai, trečiojo asmens ieškovui persiųsti el. laišakai ir jų turinys paneigia atsakovės ir trečiojo asmens nurodytas aplinkybes, kad ieškovas nedalyvavo sprendžiant su patalpomis susijusius klausimus.
22. Byloje nėra nė vieno atsakovės atlikto mokėjimo už patalpų išlaikymą. Pagal byloje esančius įrodymus mokėjimus už patalpų išlaikymą atliko trečiasis asmuo ir ieškovas. Atsakovė ir trečiasis asmuo teigė, kad trečiasis asmuo už patalpų išlaikymą mokėjo atsakovės pavedimu, nes trečiasis asmuo atsakovės pavedimu paimdavo grynaisiais pinigais nuomos mokesť iš patalpų nuomininkų. Šie pinigai ir buvo naudojami patalpoms išlaikyti. Tačiau, bylos duomenimis, dalis patalpų buvo išnuomota tik 2017 m. rugsėjo mėn., o už patalpų išlaikymą trečiasis asmuo pradėjo mokėti 2013 m. Teismas trečiojo asmens atliktus mokėjimus už patalpų išlaikymą vertino ne kaip mokėjimus, atliktus už atsakovę, o kaip patalpų bendraturtės mokėjimus.
23. Teismas, įvertinęs byloje esančius duomenis ir liudytojų paaiškinimus, nustatė, kad patalpas sutartimi siekė nusipirkti ieškovas, nes būtent jis derino visus patalpų įsigijimo klausimus ir dalinis sumokėjo lėšas patalpų pardavėjos A. M. giminaičiui G. O., organizavo patalpų remonto, padalijimo ir įrengimo darbus, o mokesčius, susijusius su patalpų išlaikymu, mokėdavo ieškovas ir trečiasis asmuo I. P. Teismas padarė išvadą, kad patalpas ketino įsigyti, jas įsigijo ir patalpų savininko teises ir pareigas vykdė ieškovas kartu su trečiuoju asmeniu I. P., o ne atsakovė, todėl pripažino sutarties sąlygą, jog patalpų pirkėja yra atsakovė, apsimestine ir patalpų pirkėju pripažino ieškovą (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.87 straipsnio 1 dalis).
24. Teismas nustatė, kad atsakovė A. S., nebūdama teisėta patalpų savininkė, negalėjo vėliau jų parduoti atsakovams R. U., R. S. ir R. M., tačiau, byloje nesant duomenų, jog atsakovai R. S., R. U. ir R. M., įsigydami iš atsakovės negyvenamąsias patalpas, buvo nesąžiningi, padarė išvadą, kad nėra pagrindo šias patalpas grąžinti ieškovui.
25. Teismas, nustatęs, kad patalpų pardavimo kaina 121 000 Eur, iš kurių 43 000 Eur liko pas trečiąjį asmenį I. P. ir yra laikytini bendrąja jungtine ieškovo ir trečiojo asmens nuosavybe, priteisė ieškovui iš atsakovės A. S. 78 000 Eur padarytos žalos atlyginimo.
26. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal atsakovės A. S. apeliacinį skundą, 2022 m. gegužės 5 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2021 m. birželio 8 d. sprendimą paliko nepakeistą.
27. Kolegija nurodė, kad, siekiant įrodyti, jog sandoris apsimestinis, reikia įrodyti tokio sandorio motyvus, t. y. pagrįsti sandorio tikslą, ko realiai buvo siekiama sudarant apsimestinį sandorį. Šioje byloje apsimestinio sandorio įrodinėjimas iš esmės buvo grindžiamas aplinkybėmis, kad patalpas faktiškai siekė įsigyti ir įsigijo ieškovas, tik pasitelkdamas atsakovę, tokiu būdu siekdamas išvengti turto įsigijimo savo ar turimos bendrovės vardu įforminimo dėl esamos sudėtingos bendrovės finansinės padėties. Nors atsakovė nurodo, kad pirkdama patalpas ji siekė investuoti savo lėšas į nekilnojamąjį turtą, tačiau, kolegijos vertinimu, ji nepateikė objektyvių įrodymų, kurie patvirtintų šias aplinkybes.
28. Byloje esantys duomenys nepatvirtina ir aplinkybės, kad atsakovė sutarties sudarymo metu turėjo pakankamai lėšų sumokėti už patalpas. Kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad pagal pateiktas 2012 m. birželio 26 d. ir 2012 m. birželio 28 d. paskolos sutartis, kurių pagrindu atsakovei buvo suteiktos 75 000 Lt (21 721,50 Eur) ir 70 000 Lt (20 273,40 Eur) paskolos patalpoms pirkti, atsakovė nepateikė jokių įrodymų, jog ji vykdė sutartinius įsipareigojimus (mokėjo įmokas ir sutartines palūkanas paskolos davėjams).
29. Kolegija nurodė, kad neturi pagrindo nesutikti su pirmosios instancijos padaryta išvada, jog patalpas įsigijo ir patalpų savininko teises ir pareigas vykdė ieškovas kartu su trečiuoju asmeniu I. P., o ne atsakovė. Esminę reikšmę, nustatant tikrąsias sutarties sudarymo aplinkybes, turi trečiojo asmens A. M. ir liudytojo G. O. pateikti paaiškinimai dėl sutarties sudarymo aplinkybių. Bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme, liudytojas G. O. 2021 m. gegužės 3 d. teismo posėdžio metu parodė, kad faktinis patalpų pirkėjas buvo ieškovas, kuris patalpas apžiūrėjo ir grynaisiais pinigais sumokėjo patalpų kainą, trečiasis asmuo A. M., kuri sutarties sudarymo buvo patalpų savininkė, atsiliepime į ieškinį nurodė, jog patalpas pardavė ieškovui, kuris derino visus patalpų pardavimo klausimus. Atsakovė, priešingai nei ieškovas, negalėjo tiksliai nurodyti, kokie konkretūs patalpų remonto darbai buvo atlikti patalpose, ir nepateikė objektyvių duomenų, kad ji sumokėdavo mokesčius, susijusius su patalpų išlaikymu.
30. Kolegija nusprendė, kad labiau tikėtina, jog patalpas pirkė ieškovas ir trečiasis asmuo I. P. (ieškovo sutuoktinė), o atsakovė, kuri yra I. P. sesuo, buvo tik formali sutarties šalis. Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis, Vilniaus miesto apylinkės teisme yra nagrinėjama civilinė byla Nr. e2-110-930/2022 pagal I. P. patikslintą ieškinį I. P. dėl santuokos nutraukimo dėl kito sutuoktinio kaltės, nepilnamečių vaikų gyvenamosios vietos ir skyrium gyvenančio tėvo bendravimo su nepilnamečiais vaikais tvarkos nustatymo, išlaikymo nepilnamečiams vaikams priteisimo, santuokoje įgyto turto ir prievolių padalijimo bei kompensacijos priteisimo, taip pat I. P. priešieškinį I. P. dėl nepilnamečių vaikų gyvenamosios vietos ir skyrium gyvenančios motinos bendravimo su nepilnamečiais vaikais tvarkos nustatymo, išlaikymo nepilnamečiams vaikams priteisimo. Pažymėtina, kad trečiasis asmuo I. P. ieškinį dėl santuokos nutraukimo teismui pateikė 2019 m. gegužės 8 d. Atsakovė tik po I. P. inicijuotos santuokos nutraukimo bylos atliko aktyvius veiksmus, kad patalpos būtų perleistos (parduotos) kitiems asmenims, t. y. tokiu būdu siekdama užkirsti kelią ieškovui tęsti patalpų naudojimą ir patvirtindama faktą, kad, kilus ginčui tarp ieškovo ir I. P. dėl turto, būtų išvengta tikrosios turtinės padėties nustatymo.
31. Kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai pripažino apsimestine sutarties sąlygą, jog patalpų pirkėja yra atsakovė, ir pagrįstai pripažino patalpų pirkėju ieškovą (CK 1.87 straipsnio 1 dalis).

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

32. Kasaciniu skundu atsakovė A. S. prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gegužės 5 d. nutartį ir Vilniaus apygardos teismo 2021 m. birželio 8 d. sprendimą, priimti naują sprendimą – ieškinį atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas yra grindžiamas šiais argumentais:
 - 32.1. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė draudimą teismui priimti šurprizinį sprendimą ir proceso teisės normas, reglamentuojančias naujų įrodymų apeliacinės instancijos teisme priėmimą ir proceso dalyvių teisę su jais susipažinti bei pateikti savo nuomonę dėl jų. Tik susipažinus su skundžiama nutartimi, atsakovei tapo žinoma, jog apeliacinės instancijos teismas nutartį grindė savo iniciatyva surinktais įrodymais (duomenimis), apie kuriuos proceso dalyviai nebuvo informuoti įstatymų nustatyta tvarka, o šie nulėmė procesinį rezultatą byloje ir kartu – nutarties šurprizinį pobūdį. Apeliacinės instancijos teismas rėmėsi per Lietuvos teismų informacinę sistemą LITEKO savo iniciatyva gautos kitos civilinės bylos Nr. e2-110-930/2022, kurioje nagrinėjamas ginčas tarp I. P. ir I. P. dėl santuokos nutraukimo, medžiaga, kurioje atsakovė nedalyvauja, nežino nurodytos bylos medžiagos. Nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teisme prie nagrinėjamos bylos nebuvo pridėta ar išreikalauta jokia medžiaga iš minimos Vilniaus miesto apylinkės teismo nagrinėjamos civilinės bylos Nr. e2-110-930/2022. Atsakovė neturėjo galimybės pasisakyti dėl kitos civilinės bylos Nr. e2-110-930/2022 medžiagos, todėl

buvo pažeista jos teisė būti išklausyti ir pateikti savo argumentus dėl visų bylai išsprendžiama aplinkybių ir jų teisinio vertinimo. Draudimas teismui priimti sprendimą, t. y. bylos šaliai netikėtą, sprendimą ne kartą buvo akcentuotas kasacinio teismo praktikoje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. balandžio 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-74-313/2017](#); 2021 m. rugsėjo 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-233-823/2021](#); 2022 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-58-823/2022](#)). Apeliacinės instancijos teismo nutartis turi aiškų šurprizinį pobūdį ir įrodymų tyrimo bei vertinimo aspektu, nes skundžiamoje nutartyje buvo nepagrįstai ir klaidingai konstatuotas esminių bylai įrodymų dėl mokėjimų paskolos davėjams nebuvimas, kai būtent tokie įrodymai (įrodymai dėl mokėjimų paskolos davėjams) į bylą buvo atsakovės A. S. pateikti pirmosios instancijos teisme (atsakovės A. S. 2020 m. lapkričio 18 d. tripliko priedai Nr. 1 ir Nr. 2).

32.2. Teismai, priėmę skundžiamus procesinius sprendimus, vadovaudamiesi tik prielaidomis bei nenuosekliais ir prieštarais liudytojų parodymais dėl ieškovo ginčijamo sandorio apsimestinumo, įrodymus vertino selektyviai, o ne kaip visumą (visetą), nevertindami ir atsisakydami vertinti atsakovės A. S. laiku pateiktus rašytinius įrodymus, netinkamai taikė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 178, 185, 263 straipsnius, nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos dėl [CPK](#) normų, reglamentuojančių įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą:

32.2.1. *Teismai vadovavosi tik prielaidomis konstatuodami ieškovo ginčijamo sandorio apsimestinumą, nors nėra jokių tokių aplinkybių pagrindžiančių leistinumo kriterijus atitinkančių įrodymų. Teismų procesiniai sprendimai buvo priimti vien tik ieškovo paaiškinimų ir kelių su ieškovu susijusių liudytojų duotų parodymų pagrindu, kurie prieštarauja byloje esantiems rašytiniams įrodymams. Teismas įrodymus vertina kaip visumą, neteikdamas nė vienam įrodymui prioriteto (išskyrus prima facie įrodymus – [CPK 197 straipsnio 2 dalis](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. gegužės 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-253/2010; 2019 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-359-701/2019](#)). Tokiose bylose, kuriose aplinkybės yra nustatomos dokumentais ar kitais rašytiniais įrodymais, kurie yra objektyvios kilmės, liudytojų parodymai paprastai neturi lemiamos reikšmės formuojantis teismo įsitikinimui* (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. gegužės 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-253/2010](#)).

32.2.2. Teismai nepagrįstai perkėlė atsakovei pareigą įrodyti aplinkybes, kad, sudariusi ginčo sandorį, atsakovė, kaip pirkėja, iš tikrųjų ketino įgyti iš ginčo sandorio kylančias teises ir pareigas, jomis naudotisi ir jas vykdė, kad ieškovas, ginčijantis sandorį kaip apsimestinį, faktiškai nebuvo jo sudaręs ir nebuvo jo tikroji šalis. Pagal kasacinio teismo praktiką įrodyti aplinkybę, jog faktiškai sandorį sudarė kitas asmuo nei tas, kuris nurodytas kaip sandorio šalis, turi asmuo, ginčijantis sandorį kaip apsimestinį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-228/2009](#); 2011 m. sausio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-26/2011](#); 2013 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260/2013](#); 2015 m. sausio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-68-686/2015; 2020 m. balandžio 23 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-109-969/2020](#); kt.).

32.2.3. Bylą nagrinėję teismai nepagrįstai nusprendė, kad ginčiui aktualus laikotarpis tik iki 2019 metų, nes 2019 m. gegužės mėn. prasidėjo skyrybų procesas tarp ieškovo ir trečiojo asmens I. P., nepagrįstai nusprendė nebevertinti jokių atsakovės A. S. pateiktų įrodymų, kurie patenka į 2019 metų ir vėlesnį laikotarpį, ir žinoma nepagrįstai laikė tokius įrodymus nereikšmingais bylai.

32.3. Teismai netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias apsimestinio sandorio negaliojimą, ir nenustatė būtinų sąlygų siekiant sandorį pripažinti apsimestiniu. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad, sprendžiant klausimą dėl pirkimo–pardavimo sutarties apsimestinumo dėl subjekto, svarbu nustatyti, ar asmuo, sudaręs sutartį, iš tikrųjų ketino įgyti iš jos kylančias teises ir pareigas, ar jomis naudotisi ir jas vykdė, ar, priešingai, tik formaliai pasirašė sutartį kaip jos šalis, tačiau iš tikrųjų neketino įgyti ir neįgijo nei teisių, nei pareigų, o jas įgijo kitas asmuo ir jomis iš tikrųjų naudotisi. Sandorio ydingumui dėl jo sudarymo su netikrąja šalimi konstatuoti būtina nustatyti, kad tikroji, o ne apsimestinė šalis (statytinis) ne tik rūpinosi sutarties sudarymu, derėjosi dėl jos sąlygų, atsiskaitė su pardavėju, bet ir tai, kad atsiskaityta buvo tikrajai šaliai priklausančiomis lėšomis, kad po sandorio sudarymo tikroji šalis įgijo ir vykdė pirkėjo teises ir pareigas pagal ginčijamą sandorį (sutarties objektą priėmė, jį valdė, juo naudotisi). Pažymėtina, kad įrodyti aplinkybę, jog faktiškai sandorį sudarė kitas asmuo nei tas, kuris nurodytas kaip sandorio šalis, turi asmuo, ginčijantis sandorį kaip apsimestinį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-228/2009](#); 2011 m. sausio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-26/2011](#); 2013 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260/2013](#); 2015 m. sausio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-68-686/2015; 2020 m. balandžio 23 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-109-969/2020](#)). Sprendžiant dėl ginčijamo sandorio apsimestinumo, turėjo būti nustatyti šalių valios simuliaciją patvirtinantys faktai (sąlygų visetas), būtent: 1) abiejų sandorio šalių, t. y. trečiojo asmens A. M. ir atsakovės A. S., tikslas patalpas realiai perleisti ne atsakovei A. S., o ieškovui ir jų abiejų motyvas nuslėpti tikrąjį sandorio šaltį; 2) tai, kad ieškovas rūpinosi sutarties sudarymu, derėjosi dėl jos sąlygų, atsiskaitė su pardavėja ieškovui priklausančiomis lėšomis, taip pat turėjo realią galimybę įvykdyti ginčijamą sandorį (turėjo tiek lėšų), ir atvirkščiai – kad atsakovė A. S. nesirūpino sutarties sudarymu, nesiderėjo dėl jos sąlygų, neatsiskaitė su pardavėja jai priklausančiomis lėšomis arba neturėjo realios galimybės įvykdyti ginčijamą sandorį; 3) tai, kad ieškovo realiai perėmė ir valdė patalpas bei jomis naudotisi, ir atvirkščiai – kad A. S. patalpų neperėmė, jomis nesinaudojo ir jų nevaldė, ir (ar) neketino to daryti. Tačiau teismai šalių valios simuliaciją patvirtinančių faktų (sąlygų viseto) nenustatė (dalies sąlygų egzistavimo apskritai netgi netyrė ir nevertino), taip teismai pažeidė materialiosios teisės normas ir nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos, suformuotos sprendžiant ginčus dėl sandorių apsimestinumo.

33. Atsiliepimu į kasacinį skundą ieškovas prašo kasacinį skundą atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepinas grindžiamas šiais argumentais:

33.1. Atrankos kolegijos padarytas kasacinio skundo apibendrintas vertinimas (kaip atitinkančio įstatymo reikalavimus) ne visada reiškia, kad kiekvienas skundo argumentas ar jų grupė atitinka įstatymo nustatytus reikalavimus – suformuoja kasacinio nagrinėjimo dalį. Detalų skundo argumentų vertinimą atlieka byla kasacine tvarka nagrinėjanti teisėjų kolegija (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-373/2013](#)). Kasacinio teismo praktikoje ne kartą pažymėta, kad įrodymų turinio vertinimas yra fakto klausimas, kurio kasacinis teismas nenagrinėja (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 25 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-338-415/2015](#); 2016 m. liepos 1 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-374-421/2016](#)). Beveik visi atsakovės kasaciniame skunde išdėstyti argumentai yra susiję su fakto klausimu, kurių kasacinis teismas nenagrinėja.

33.2. Pirmosios instancijos teismas sprendime nurodė, kad ieškovas ir trečiasis asmuo yra sutuoktiniai, o atsakovė yra trečiojo asmens sesuo. 2019 m. pradžioje ieškovas ir trečiasis asmuo pradėjo gyventi atskirai, o 2019 m. gegužės mėn. trečiasis asmuo teisme pradėjo skyrybų procesą. Taigi, apeliacinės instancijos teismas savo nutartyje nepateikė jokių šurprizinų aplinkybių, kurios buvo nenagrinėtos ginčą sprendžiant pirmosios instancijos teisme ir dėl kurių atsakovė negalėjo pasisakyti. Net ir tuo atveju, jei kasacinis teismas pripažintų esant pažeidimą, tai nėra pagrindas naikinti teismo sprendimą. Vertinant, ar byla galėjo būti išspręsta neteisingai dėl to, jog teismas priimdamas sprendimą rėmėsi įrodymais, dėl kurių šalys neturėjo galimybės pasisakyti, turi būti atsižvelgta į tai, ar šie įrodymai bent iš dalies nulėmė ar galėjo nulėmti bylos procesinį rezultatą (2021 m. rugsėjo 29 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-233-823/2021](#)). Teismo gauti įrodymai iš civilinės bylos nenulėmė teismo sprendimo rezultato. Gauti įrodymai nepatvirtino naujų aplinkybių byloje, priešingai, faktas apie ieškovo ir trečiojo asmens santuokos nutraukimo bylą bei gyvenimo skyrium pradžią buvo nustatytas dar bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme, remiantis tiek ieškovo pateikta teisingai išsiaiškintomis bylos, tiek ieškovo ir trečiojo asmens paaiškinimais. Dėl šio aplinkybės ginčo nėra. Kaip kitą neva šurprizinį teismo sprendimo argumentą atsakovė nurodo teismų išvadą, kad nėra įrodymų, jog ji vykdė skolų grąžinimą. Pažymėtina, kad tai nei šurprizinė, nei lemianti neteisėto sprendimo priėmimą išvada. Atsakovė nepateikė įrodymų, kad iš skolintų lėšų mokėjo turto pardavėjams. Tokių „raštelų“ tarp pažįstamų fizinių asmenų pasirašymas, kai nėra jokių kitų objektyvių aplinkybių patvirtinančių įrodymų, pagrįstai teismų buvo vertintas kritiškai.

33.3. Kasacinio skundo argumentai, kad teismai pažeidė proceso teisės normas, reglamentuojančias įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą, nepagrįsti. Teismai, nustatę kiekvieną faktinę aplinkybę, ją pagrindė analizuodami šalių paaiškinimus, liudytojų parodymus, rašytinę medžiagą. Teismai, vertindami šiuos įrodymus, motyvavo, kodėl jais remiasi arba atmeta, vertindami šalių ir liudytojų paaiškinimus bei parodymus, atsižvelgę į jų nuoseklumą, juos duodančiųjų objektyvumą. Atsakovės kasacinis skundas grindžiamas pavienių įrodymų subjektyviu vertinimu, o bylą nagrinėję teismai darydami išvadas pagrindė jas byloje esančių įrodymų visumos analize ir įvertinimu. Teismai tinkamai paskirstė įrodinėjimo našta, ieškovas turėjo įrodyti ieškinyje nurodytas aplinkybes, o atsakovė – atsiliepime į ieškinį. Priešingai nei teigia atsakovė, teismai liudytojų parodymų nelaikė išskirtine įrodinėjimo priemone. Visi liudytojų parodymai buvo vertinami kartu su kitais įrodymais, tarp jų ir rašytiniais. Teismai vertino visus byloje esančius įrodymus, o aplinkybė, kad atsakovė neįrodė savo teiginių, nereiškia, jog teismai priėmė neteisingą sprendimą.

33.4. Pagal kasacinio teismo praktiką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. sausio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-26/2011](#); 2015 m. sausio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-68-686/2015; 2015 m. lapkričio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-583-421/2015](#); 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-228/2009](#); 2013 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260/2013](#); kt.) nagrinėjamoje byloje, kai kilo ginčas dėl sandorio apsimestinumo dėl subjekto, teismai turėjo nustatyti ir tinkamai nustatė tokias faktines aplinkybes: 1) tikruosius sandorio šalių ketinimus, tikslus, atsižvelgti į sandorio sudarymo aplinkybes, šalių tarpusavio santykius, kitas svarbias aplinkybes; 2) ar asmuo, sudaręs sutartį, iš tikrųjų ketino įgyti iš jos kylančias teises ir pareigas; 3) ar asmuo, sudaręs sutartį, naudojosi iš sandorio kylančiomis teisėmis ir pareigomis ar jas vykdė, ar, priešingai, tik formaliai pasirašė sutartį kaip jos šalis, iš tikrųjų ketino įgyti iš jos kylančias teises ir pareigas; 4) ar tikroji, o ne apsimestinė šalis (statytinis) ne tik rūpinosi sutarties sudarymu, derėjosi dėl jos sąlygų, atsiskaitė su pardavėju, bet ir tai, kad atsiskaityta buvo tikrajai šaliai priklausančiomis lėšomis, kad po sandorio sudarymo tikroji šalis įgijo ir vykdė pirktų teises ir pareigas pagal ginčijamą sandorį (sutarties objektą priėmė, jį valdė, juo naudojosi). Šiuo atveju bylą nagrinėję teismai įvertino byloje surinktų įrodymų visumą, padarė teisingą išvadą, jog sandoris buvo apsimestinis, o tikroji sandorio šalis buvo ieškovas, kuris turtą įgijo būdamas santuokoje su trečiuoju asmeniu I. P. Visi įrodymai patvirtina, kad būtent ieškovas su sutuoktine naudojosi turtu, jį tvarkė kaip savininkai, gavo už jį nuomos lėšas ir sprendė visus su juo susijusius klausimus. Beveik visi atsakovės teikiami dokumentai yra to laikotarpio, kai prasidėjo ieškovo ir trečiojo asmens santuokos nutraukimo procesas, kai jie ėmė gyventi skyrium ir ieškovas buvo nušalintas nuo turto valdymo.

34. Trečiasis asmuo I. P. pareiškimu dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo prisidėjo prie atsakovės A. S. kasacinio skundo.

IV. Paaškinimų, gautų pranešus apie ketinimą peržengti kasacinio skundo ribas, esmė

35. Teisėjų kolegija, įvertinusi tai, kad šioje byloje kyla teisės klausimas, ar pagal teismų nustatytas aplinkybes ieškovo elgesys nekvalifikuotinas kaip piktnaudžiavimas teise pagal [CK 1.137 straipsnio 3 dalį](#), taip pat konstatavusi, jog užtikrinti, kad asmenys nepiktnaudžiautų teise ir kad tokia teisė nebūtų ginama, reikalauja viešasis interesas, 2023 m. vasario 23 d. nutartimi pranešė byloje dalyvaujantiems asmenims apie ketinimą peržengti kasacinio skundo ribas ir pasiūlė pateikti kasaciniam teismui rašytinius paaškinimus dėl šių teisės klausimų.

36. Atsakovė A. S. pateikė paaškinimus, kurie tiek, kiek jie susiję su pirmiau minėtoje teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 23 d. nutartyje nurodytais teisės klausimais, grindžiami šiais argumentais:

36.1. Atsakovė bylos nagrinėjimo metu nuosekliai laikėsi ir toliau laikosi savo pozicijos, kad ieškovas I. P. piktnaudžiavo savo procesinėmis teisėmis nesąžiningai pareikšdamas nepagrįstą ieškinį. Atsakovės vertinimu, ieškovas I. P. pareiškė ieškinį siekdamas kitų tikslų – sąmoningai sukelti nepatogumų atsakovei A. S. Bylą nagrinėję teismai nepagrįstai nevertino nei aplinkybės, kaip prasidėjo pats teisminis procesas, nei to, kokie įrodymai ieškovo buvo (ne)pateikti proceso pradžioje su pačiu ieškiniu, paties ieškinio turinio, ieškovo dubliko turinio ir kartu su dubliku (ne)pateiktų įrodymų, ieškovo procesinio elgesio bylos nagrinėjimo metu, aplinkybės apie teiktus galimai suklaidytus dokumentus, ieškovo besikeitusių pozicijų ir versijų, ieškovo nenuoseklumo ir daugelio kitų reikšmingų aplinkybių, kurios rodė ieškovo pareikšto ieškinio žinomą nepagrįstumą ir ieškovo piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis.

36.2. Nagrinėjamoje byloje teismų nenustatytos reikiamos aplinkybės [CK 1.87 straipsniui](#) taikyti, todėl teismų išvada, kad ginčijamas 2012 m. liepos 13 d. pirkimo–pardavimo sandoris yra apsimestinis, yra nepagrįsta. Tačiau, netgi ginčo situaciją teismams vertinus priešingai, be kita ko, bylą nagrinėjusiems teismams nustatė, kad ieškovas I. P. ginčijamą sutartį sudarė, siekdamas išvengti turtinių pretenzijų, t. y. iš esmės pats ieškovas I. P. pripažino, kad tokiu būdu siekė neteisėtai ir nesąžiningai išvengti galimų turtinių pretenzijų jam, ieškovo I. P. ieškinys turėjo būti atmestas savarankiškai [CK 1.137 straipsnio 3 dalies](#) pagrindu.

36.3. Bylą nagrinėjusių pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytas ieškovo I. P. motyvas sudaryti apsimestinį sandorį ir patalpų nuosavybės teisę įregistruoti atsakovės, o ne ieškovo vardu, nes ieškovas I. P. tik norėjo išvengti galimo išieškojimo iš jam priklausančio turto, neatitinka įstatyme įtvirtinto į teismą besikreipiančio asmens elgesio įgyvendinant civilines teises ir vykdančios pareigas standarto, kuris įgalintų teismą ginti tokio asmens pažeistas teises, nes ieškovo teismui nurodytas aptariamas argumentas gali būti įvertintas tik kaip piktnaudžiavimas subjektine teise.

37. Ieškovas I. P. pateikė paaškinimus, kurie grindžiami šiais argumentais:

37.1. Kasacinis teismai negali vertinti ieškovo veiksmų kaip nesąžiningų vien dėl to, kad jis sudarė apsimestinį sandorį, nes tai paneigtų paties apsimestinio sandorio institutą ir iš to kylančias pasekmes. Susidarytų situacija, kai apsimestiniams sandoriams nėra įmanomas restitucijos taikymas.

37.2. Nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teismai nenustatė jokių nesąžiningų ieškovo veiksmų, byloje nėra nė vieno įrodymo, jog ieškovas būtų vengęs vykdyti kokias nors savo prievoles, slėpęs turtą nuo kreditorių, UAB „Bemverus“ finansinė padėtis nėra niekaip susijusi su ieškovo prievolėmis, o jei ir būtų, tai įmonės turtinė padėtis buvo gera ir įmonė iki šiol veikia.

37.3. Ieškovas procese nurodė įmonės blogą situaciją ne tame kontekste, kad įmonė buvo skolinga tretiesiems asmenims, tačiau buvo tokia situacija, jog UAB „Bemverus“ turėjo prievolių pačiam akcininkui, t. y. ieškovui, ir tuo metu ieškovas nusprendė iš šių lėšų padidinti bendrovės įstatinį kapitalą.

37.4. Svarbus aspektas šioje byloje yra ir tas, jog ginčo turto įgijėjai buvo ne tik ieškovas, bet ir jo sutuoktinė (trečiasis asmuo), todėl sąžiningumo kriterijus turi būti vertinamas abiejų turto įgijėjų atžvilgiu.

37.5. Teismui netaikius restitucijos, būtų nesąžininga ieškovo atžvilgiu. [CK 1.137 straipsnio](#) nuostatos negali būti taikomos formaliai, kai nėra visiškai jokių duomenų apie ieškovo nesąžiningumą ir kokius nors neteisėtus siekius.

38. Ieškovas I. P. prieš rašytinių paaškinimų pridėjo išrašą iš Antstolių informacinės sistemos apie save patį ir išrašą iš Antstolių informacinės sistemos apie UAB „Bemverus“.

39. Trečiasis asmuo I. P. pateikė paaškinimus, kurie grindžiami šiais argumentais:

39.1. Bylą nagrinėję pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nustatė aplinkybę, kad ieškovo nurodomas tikslas (motyvas) sudaryti

apsimestinį sandorį buvo tas, jog ieškovas I. P. norėjo išvengti galimo išieškojimo iš jam priklausančio turto. Toks ieškovo tikslas (motyvas) buvo nurodytas ne tik ieškovi teikiant paaiškinimus, bet ir jo ieškinyje.

39.2. Bylą nagrinėjusiems teismams konstatavus, jog ieškovas sudarė apsimestinį sandorį norėdamas išvengti galimo išieškojimo iš jam priklausančio turto, darytina išvada, jog ieškovas I. P. yra nesąžiningas, todėl, kaip nesąžininga šalis, jis negali tikėtis tokio savo interesų gynimo kaip sąžininga šalis, ir yra pagrindas jo ginamą subjektinę teisę, kuria piktnaudžiaujama, atsisakyti ginti. Dėl šių priežasčių ieškovo I. P. veiksmai vertintini kaip piktnaudžiavimas teise, kurią pagal [CK 1.137 straipsnio](#) 3 dalį teismas turėtų atsisakyti ginti. Todėl pirmosios instancijos teismo sprendimas ir apeliacinės instancijos teismo nutartis naikintini ir priimtinas naujas sprendimas, kuriuo ieškinyje atmestinas pagal [CK 1.137 straipsnio](#) 3 dalį, restitucija netaikytina ir tariami ieškovo nuostoliai neatlygintini.

39.3. Ieškovas I. P. nagrinėjamoje byloje piktnaudžiavo ir procesinėmis teisėmis. Ieškovo I. P. inicijuotos bylos tikslas buvo ne ginti tariamai pažeistas teises, o nesąžiningai piktnaudžiaujant teismo procesu daryti poveikį tiek trečiajam asmeniui I. P., tiek ir sąmoningai sukelti nepatogumų atsakovei A. S. bei kitiems į šią bylą įtrauktiems atsakovams. Ieškovas I. P., nagrinėjamoje byloje nesąžiningai piktnaudžiaudamas teismo procesu, siekia išvengti turto teisingo padalijimo Vilniaus miesto apylinkės teisme nagrinėjamoje santuokos nutraukimo byloje.

40. Kiti dalyvaujantys byloje asmenys paaiškinimų nepateikė.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

V. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bylos nagrinėjimo kasacine tvarka ribų ir papildomų dokumentų pateikimo

41. Bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribas apibrėžia [CPK](#) 353 straipsnis. Pagal šio straipsnio pirmąją dalį kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskustus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Toks bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribų (ir kartu kasacinio proceso paskirties) apibrėžimas reiškia, kad kasacinis teismas sprendžia išimtinai teisės klausimus, be to, tik tokius klausimus, kurie yra tiesiogiai iškelti kasaciniame skunde (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-2-684/2021, 19 punktas).

42. [CPK 353 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad kasacinis teismas turi teisę peržengti kasacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai. Apie ketinimą peržengti kasacinio skundo ribas teismas praneša dalyvaujantiems byloje asmenims.

43. Kasaciniu skundu atsakovė A. S., teigdama, kad bylą nagrinėję teismai netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias apsimestinio sandorio negaliojimą, ir nenustatė būtinų sąlygų, siekiant sandorį pripažinti apsimestiniu, kad ieškovas privalejo įrodyti aplinkybę, jog faktiškai ginčo sandorį sudarė jis, tačiau jos neįrodė, iš esmės ginčija sandorio pripažinimą apsimestiniu. Kasacinis teismas šioje byloje nusprendžia, jog yra pagrindas peržengti kasacinio skundo ribas ir pasisakyti dėl klausimų, kurie nėra iškelti kasaciniame skunde, t. y. ar pagal ieškovo bylą nagrinėjusiam teismui nurodytas aplinkybės (ieškovas sudarė apsimestinį sandorį, kurio pagrindu nuosavybės teisės į patalpą buvo įregistruotos atsakovės, o ne ieškovo vardu, nes ieškovas norėjo išvengti galimo išieškojimo iš jam priklausančio turto) bei teismo nustatytas aplinkybės (ieškovo ir trečiojo asmens šeimoje buvo naudojamosi nekilnojamojo turto registravimu kitų asmenų vardu) ieškovo elgesys nevaldikuotinas kaip piktnaudžiavimas teise pagal [CK](#) 1.137 straipsnio 3 dalį. Nagrinėjamoje byloje kasacinio skundo ribų peržengimo reikalauja viešasis interesas, nes neperžengus kasacinio skundo ribų gali būti neužtikrintas teisinei valstybei būdingas imperatyvas, pagal kurį teisė netoleruoja piktnaudžiavimo teise, kadangi tokiu būdu gali būti pažeidžiamos kitų asmenų, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai, o asmenų, kurie piktnaudžiaudami teise pažeidinėjo kitų asmenų teises, bet nepasiekė norimo rezultato ar (ir) net patyrė praradimų, teismai negins. Apie ketinimą peržengti kasacinio skundo ribas byloje dalyvaujantiems asmenims pranešta įstatyme nustatyta tvarka (žr. šios nutarties 47 punktą).

44. Ieškovas I. P. prie rašytinių paaiškinimų, kuriuos pateikė pagal šios nutarties 47 punkte minėtą teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 23 d. nutartį, pridėjo išrašą iš Antstolių informacinės sistemos apie save patį ir išrašą iš Antstolių informacinės sistemos apie UAB „Bemverus“.

45. Teisėjų kolegija pažymi, jog, remiantis [CPK](#) 347 straipsnio 2 dalimi, kasaciniame skunde neleidžiama remtis naujais įrodymais bei aplinkybėmis, kurie nebuvo nagrinėti pirmosios ar apeliacinės instancijos teisme, todėl kasaciniame teismui negali būti teikiami nauji įrodymai. Vadovaujantis pirmiau nurodyta [CPK](#) nuostata, ieškovo I. P. rašytinius įrodymus atsisakytina priimti.

Dėl asmens, kurio teisių pažeidimas siejamas su apsimestinio sandorio sudarymu, sutartyje vieną iš šalių nurodant kitą nei tikroji sandorio šalis asmenį, teisių gynimo ir draudimo piktnaudžiauti savo teise pažeidimo kaip prielaidos teismui atsisakyti ginti subjektinę teisę

46. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad apsimestiniu laikomas sandoris, sudarytas kitam sandoriui pridengti. Tokiu atveju dėl to paties dalyko sudaromi du susitarimai: išorinis, neatspindintis tikrųjų šalių ketinimų, ir kitas – atspindintis tikrąją šalių valią, tačiau neviešinamas. Įstatymo nustatyta, kad jeigu sandoris sudarytas kitam sandoriui pridengti, tai taikomos sandoriui, kurį šalys iš tikrųjų turėjo galvoje, taikytinos taisyklės ([CK 1.87 straipsnio](#) 1 dalis). Tai reiškia, kad apsimestinio sandorio atveju laikomas galiojančiu tikrasis sandoris, kurio padarinių siekė sandorio šalys. Taigi apsimestinis sandoris turi būti vertinamas pagal tikrąją, o ne pagal išoriskai išreikštą jį sudariusių asmenų valią. Tikrojo sandorio, kurį slepia apsimestinis, galiojimas priklauso nuo jo pobūdžio ir sudarymo aplinkybių. Apsimestinės gali būti konkrečios sandorio dalys (sąlygos). Dėl to apsimestiniu laikomas ir toks sandoris, kuris sudaromas ne su tikrąja sandorio šalimi, o su statyiniu. Tokį sandorį sudariusių šalių valia, išreikšta išorine forma, neatitinka šalių tikrųjų ketinimų, nes jo sudarymo metu ketinama sudaryti sandorį, pridengiantį tikrąjį sandorio šalį. Teisės ir pareigos pagal tokį sandorį atsiranda kitam asmeniui – tikrajai sandorio šaliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-653/2006; 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-228/2009; 2013 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260/2013](#); kt.).

47. Kasacinis teismas yra nurodęs ir tai, kad, sprendžiant klausimą dėl pirkimo–pardavimo sutarties apsimestinumo dėl subjekto, svarbu nustatyti, ar asmuo, sudares sutartį, iš tikrųjų ketino įgyti iš jos kylančias teises ir pareigas, ar jomis naudojosi ir jas vykdė, ar, priešingai, tik formaliai pasirašė sutartį kaip jos šalį. Tačiau iš tikrųjų neketino įgyti ir neįgyjo nei teisiu, nei pareigu, o jas įgyjo kitas asmuo, kuris jomis iš tikrųjų naudojosi. Sandorio ydingumui dėl jo sudarymo su netikrąja šalimi konstatuoti būtina nustatyti, kad tikroji, o ne apsimestinė šalis (statytinis) ne

tik rūpinosi sutarties sudarymu, derėjosi dėl jos salygu, atsiskaitė su pardavėju, bet ir tai, kad atsiskaityta buvo tikrai aišliai priklausančiomis lėšomis, kad no sandorio sudarymu tikroji šalis įgijo ir vykdė pirkėjo teises ir pareigas pagal ginčijama sandorį (sutarties objektą priėmė, jį valdė, juo naudojo). Pažymėtina, kad įrodyti aplinkybę, jog faktiškai sandorį sudarė kitas asmuo nei tas, kuris nurodytas kaip sandorio šalis, turi asmuo, ginčijantis sandorį kaip apsimestinį (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 23 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-109-969/2020 49 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).

48. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad [CK 1.137 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, jog, įgyvendindami savo teises bei vykdydami pareigas, asmenys turi laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles ir geros moralės principus bei veikti sąžiningai, laikytis protingumo ir teisingumo principų. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad draudžiama piktnaudžiauti savo teise, t. y. draudžiama įgyvendinti civilines teises tokiu būdu ir priemonėmis, kurios be teisinio pagrindo pažeistų ar varžytų kitų asmenų teises ar įstatymų saugomus interesus ar darytų žalos kitiems asmenims arba prieštarautų subjektinės teisės paskirčiai. Žalos padarymas kitiems asmenims piktnaudžiaujant teise yra pagrindas taikyti civilinę atsakomybę. Jeigu asmuo piktnaudžiauja subjektine teise, teismas gali atsisakyti ją ginti. Pagal šio straipsnio 4 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą civilinių teisių įgyvendinimas negali būti naudojamas nesąžiningai ir ne pagal įstatymus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-203-403/2020, 67 punktas).
49. Kasacinis teismas yra nurodęs, jog teisė netoleruoja situacijų, kad būtų ginamos teisės nesąžiningų asmenų, kurie teisminės gynybos kreipiasi siekdami, kad būtų apgintos jų teisės, kurias jie įgijo pažeisdami teisės aktų reikalavimus, piktnaudžiaudami teise (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 25 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-203-403/2020](#) 68 punktą; 2022 m. lapkričio 23 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-266-1075/2022 49 punktą).
50. Pagal kasacinio teismo praktiką, formuojamą išnagrinėjus bylas, kuriose buvo ginčijami pirkimo–pardavimo sandoriai teigiant, jog jie yra apsimestiniai, sandorio kito asmens (statybinio) vardu sudarymas, siekiant išvengti tiek esamo kreditoriaus (banko), tiek būsimų kreditorių galimo išieškojimo nukreipimo į jo asmeninį turtą, laikytinas neatitinkančiu į teismą besikreipiančio asmens elgesio standarto, įtvirtinto įstatyme ir būtino įgyvendinant civilines teises ir vykdamas pareigas tam, kad teismas gintų tokio asmens pažeistas teises. Toks teismui nurodytas sandorį ginčijančio asmens siekis (išvengti kreditorių reikalavimų patenkinimo) vertintas kaip piktnaudžiavimas subjektine teise (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. gruodžio 6 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-558/2012](#); 2013 m. balandžio 26 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-260/2013).
51. Teisėjų kolegija pažymi, kad teisinis reguliavimas, skirtas ginti asmenų teises, kurios buvo pažeistos sudarant apsimestinius sandorius (sandorių pripažinimo apsimestiniais institutas), negali būti aiškinamas kaip skirtas ginti ir nesąžiningiems asmenims, kurie apsimestinių sandorių pagrindu įgyja subjektines teises pažeisdami kitų asmenų teises ir teisėtus interesus, t. y. piktnaudžiauja teise. Todėl teismas gali tenkinti ieškinį dėl sandorio, kuris sudarytas ne su tikrąja sandorio šalimi, o su statybinio, pripažinimo apsimestiniu, jeigu, be kitų būtinų tokiame ieškinyje tenkinti sąlygų, byloje nustatoma, kad ieškovas, kuriam pagal tokį sandorį atsirado teisės ir pareigos, buvo sąžiningas ir pagal sandorį subjektines teises įgijo nepiktnaudžiaudamas teise.
52. Teisėjų kolegija pažymi ir tai, kad tikslas, kurio siekdamas asmuo subjektines nuosavybės teises į turtą sandoriais, kurie sudaryti ne su tikrąja sandorio šalimi, o su statybinio (apsimestiniai sandoriai), įgyja piktnaudžiaudamas teise, gali būti, be kita ko, išvengti išieškojimo nukreipimo į tokį turtą, mokesčių, susijusių su nuosavybės teisės turėjimu ir savininko teisių įgyvendinimu, mokėjimo.
53. Nagrinėjamoje byloje ieškovas nurodė (tiek ieškinyje, tiek teikdamas paaiškinimus bylą nagrinėjusiam teismui), kad priežastis, dėl kurios 2012 m. liepos 13 d. pirkimo–pardavimo sutartyje Nr. 4-1648 atsakovė A. S. buvo nurodyta pirkėja ir šia sutartimi įgytos negyvenamosios patalpos buvo įregistruotos jos vardu, buvo bloga finansinė UAB „Bemverus“ padėtis, galimo išieškojimo iš ieškovui priklausančio turto vengimas, ieškovo nuosavybės teise įregistruoto nekilnojamojo turto objektų skaičiaus mažinimas. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad ieškovo šeimoje buvo naudojamos nekilnojamojo turto registravimo kitų asmenų vardu; ieškovas nuosavybės teise įgytus nekilnojamojo turto objektus yra registravęs savo sesers vardu; juos ieškovo sesuo ieškovui vėliau padovanojo.
54. Pagal [CPK 177 straipsnio](#) 1, 2 dalyse nustatytą teisinį reguliavimą, įrodymai civilinėje byloje yra bet kokie faktiniai duomenys, kuriais remdamasis teismas įstatymų nustatyta tvarka konstatuoja, kad yra aplinkybių, pagrindžiančių šalių reikalavimus, o faktiniai duomenys nustatomi, be kita ko, ir šalių paaiškinimais, teisėjų kolegija nusprendžia, kad nagrinėjamoje byloje nustatytos aplinkybės sudaro pagrindą teismams konstatuoti, jog ieškovas, siekdamas, kad 2012 m. liepos 13 d. pirkimo–pardavimo sutartyje Nr. 4-1648 atsakovė A. S. būtų nurodyta pirkėja ir šia sutartimi įgytos negyvenamosios patalpos būtų įregistruotos jos vardu, nors nuosavybės teises į šia sutartimi įgytą turtą įgytų ieškovas, sąmoningai siekė išvengti išieškojimo iš jam priklausančio turto, todėl buvo nesąžiningas ir piktnaudžiauvo teise įgyti subjektines savininko teises.
55. Įvertinusi visa, kas nurodyta pirmiau, teisėjų kolegija nusprendžia, kad buvo pagrindas bylą nagrinėjusiems teismams konstatuoti ieškovo nesąžiningumą ir piktnaudžiavimą teise, siekiant 2012 m. liepos 13 d. pirkimo–pardavimo sutartimi Nr. 4-1648 įgyti subjektines savininko teises į negyvenamąsias patalpas, ir atsisakyti ginti jo teises [CK 1.137 straipsnio](#) pagrindu.
56. Teisėjų kolegija ieškovo paaiškinimuose dėl teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 23 d. nutartyje nurodytų teisės klausimų nurodomas aplinkybes, kad nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teismas nenustatė jokių nesąžiningų ieškovo veiksmų, byloje nėra nė vieno įrodymo, jog ieškovas būtų vengęs vykdyti kokias nors savo prievolės, slėpęs turtą nuo kreditorių, UAB „Bemverus“ finansinė padėtis nėra niekaip susijusi su ieškovo prievolėmis, o jei ir būtų, tai įmonės turinė padėtis buvo gera ir įmonė iki šiol veikia, vertina kaip ieškovo pozicijos dėl 2012 m. liepos 13 d. pirkimo–pardavimo sutarties Nr. 4-1648 sudarymo tikslų pakeitimą ir iš esmės priešingą, siekiant išvengti nagrinėjamoje byloje [CK 1.137 straipsnio](#) pagrindu nesąžiningam įgijėjui, kuris piktnaudžiauvo teise įgyti subjektines savininko teises, taikytinų pasekmių – atsisakymo ginti jo teises. Ieškovo paaiškinimus, kad jis procese nurodė įmonės blogą situaciją ne tame kontekste, kad įmonė buvo skolinga tretiesiems asmenims, tačiau buvo tokia situacija, jog UAB „Bemverus“ turėjo prievolių pačiam akcininkui, t. y. ieškovui, ir tuo metu ieškovas nusprendė iš šių lėšų padidinti bendrovės įstatinį kapitalą, teisėjų kolegija vertina kaip netikrinamus, nes jie prieštarauja bylą nagrinėjusiems teismams ieškovo nurodytam 2012 m. liepos 13 d. pirkimo–pardavimo sutarties Nr. 4-1648 sudarymo tikslui – išvengti išieškojimo iš ieškovui priklausančio turto, kadangi apskritai asmuo negali patenkinti savo reikalavimo išieškodamas iš jam pačiam nuosavybės teise priklausančio turto.
57. Kadangi piktnaudžiavimas teise yra savarankiškas pagrindas atmesti ieškinį, kasacinio skundo argumentų teisėjų kolegija detaliau neanalizuoja ir dėl jų nepasisako.

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

58. Įvertinusi visa, kas nurodyta pirmiau, teisėjų kolegija nusprendžia, kad bylą nagrinėję teismai netinkamai aiškino ir taikė asmens, kurio teisių pažeidimas siejamas su apsimestinio sandorio sudarymu, sutartyje vieną iš šalių nurodant kitą nei tikroji sandorio šalis asmeni, teisių gynimą bei draudimą piktnaudžiauti savo teise pažeidimą kaip prielaidą teismui atsisakyti ginti subjektinę teise reglamentuojančias materialiosios teisės normas ir dėl šios priežasties nenaigistai patenkino ieškovo šioje byloje pareiktus reikalavimus. Tai sudaro pagrindą panaikinti byloje priimtus teismų procesinius sprendimus ir priimti naują sprendimą – ieškovo ieškinį atmesti ([CPK](#) 359 straipsnio 1 dalies 4 punktas, 4 dalis).
59. Kasaciniam teismui priėmus naują sprendimą – ieškinį atmesti, yra pagrindas pakeisti bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios ir apeliacinės

instancijos teismuose, paskirstymą ir paskirstyti bylinėjimosi išlaidas, patirtas kasaciniame teisme ([CPK 93 straipsnio](#) 1 ir 5 dalys).

60. Ieškovas už ieškinį turėjo sumokėti 1883 Eur žyminį mokestį ir už prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones – 38 Eur. Ieškovas sumokėjo 100 Eur žyminį mokestį ir Vilniaus apygardos teismo 2020 m. birželio 2 d. ir 2021 m. sausio 21 d. nutartimis likusios žyminio mokesčio dalies mokėjimas buvo atidėtas iki teismo sprendimo (nutarties) priėmimo. Atmetus ieškovo ieškinį, iš ieškovo valstybės naudai priteistina 1821 Eur ([CPK 96 straipsnio](#) 2 dalis).
61. Trečiasis asmuo I. P. iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos pirmosios instancijos teisme pateikė prašymą atlyginti 1200 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti pirmosios instancijos teisme. Vadovaujantis [CPK 98 straipsniu](#) Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.), 8.2, 8.16, 8.19 punktais, trečiajam asmeniui I. P. iš ieškovo I. P. priteistina 1200 Eur išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimo.
62. Atsakovė A. S. patyrė 6500 Eur išlaidų advokato pagalbai pirmosios instancijos teisme. Vadovaujantis [CPK 98 straipsniu](#) Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.), 8.2, 8.16, 8.17, 8.19 punktais, atsakovei A. S. iš ieškovo I. P. priteistina 6500 Eur išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimo.
63. Atsakovė A. S. sumokėjo 1395 Eur žyminio mokesčio už apeliacinį skundą. Atsakovei A. S. iš ieškovo I. P. priteistina 1395 Eur šių išlaidų atlyginimo ([CPK 93 straipsnis](#)).
64. Atsakovė A. S. patyrė 1850 Eur išlaidų advokato pagalbai apeliacinės instancijos teisme. Vadovaujantis [CPK 98 straipsniu](#) Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.), 8.10 punktu, atsakovei A. S. iš ieškovo I. P. priteistina 1850 Eur išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.
65. Atsakovė A. S. sumokėjo 1395 Eur žyminio mokesčio už kasacinį skundą. Atsakovei A. S. iš ieškovo I. P. priteistina 1395 Eur šių išlaidų atlyginimo ([CPK 93 straipsnis](#)).
66. Atsakovė A. S. patyrė 2750 Eur išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme. Vadovaujantis [CPK 98 straipsniu](#) Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.), 8.13, 8.16, 8.17 punktais, atsakovei A. S. iš ieškovo I. P. priteistina 2750 Eur išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.
67. Iš viso atsakovei A. S. iš ieškovo I. P. priteistina 13 890 Eur (6500 Eur + 1395 Eur + 1850 Eur + 1395 Eur + 2750 Eur) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
68. Kasacinis teismas patyrė 17,37 Eur išlaidų, susijusių procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 6 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Kadangi ieškovo I. P. ieškinys atmestas, tai valstybei iš ieškovo I. P. priteistina 17,37 Eur šių išlaidų atlyginimo ([CPK 92, 96 straipsniai](#)).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2021 m. birželio 8 d. sprendimą ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gegužės 5 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – ieškovo I. P. ieškinį atmesti.

Priteisti iš ieškovo I. P. (*duomenys neskelbtini*) atsakovei A. S. (*duomenys neskelbtini*) 13 890 (trylika tūkstančių aštuonis šimtus devyniasdešimt) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Priteisti iš ieškovo I. P. (*duomenys neskelbtini*) trečiajam asmeniui I. P. (*duomenys neskelbtini*) 1200 (vieną tūkstantį du šimtus) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Priteisti iš ieškovo I. P. (*duomenys neskelbtini*) valstybės naudai 1821 (vieną tūkstantį aštuonis šimtus dvidešimt vieną) Eur žyminio mokesčio. Ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas 5660.

Priteisti iš ieškovo I. P. (*duomenys neskelbtini*) valstybės naudai 17,37 Eur (septyniolika Eur 37 ct) su procesinių dokumentų įteikimu susijusių išlaidų atlyginimo. Ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas 5662.

Pranešti VI Registrų centrui apie šios nutarties priėmimą civilinėje byloje dėl šio registruotino nekilnojamojo turto neįgyvenamosios patalpos (*duomenys neskelbtini*); neįgyvenamosios patalpos (*duomenys neskelbtini*); neįgyvenamosios patalpos (*duomenys neskelbtini*); neįgyvenamosios patalpos (*duomenys neskelbtini*).

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Gediminas Sagatys

Algirdas Taminskas